

gloriola, ki nas mora obsenčiti, da bomo delovale z večjo verno, da se potrudimo z jakim zanosom, saj bi nas vzpodbujala že misel na doseženo zadoščenje.

Enakopravnost s svojimi kolegi zahtevamo, ker nam gre. In zato, ker nam gre, hočemo stopiti na isto tehtnico, na kateri tičijo že oni sami, da se z njimi dobrovoljno zaziblamo v sladki zavesti na toli pogrešajočo enakopravnost.

A na dobrovoljnost naših tovarišev nočem dalje razmišljati, da bi nam te skromne želje ne privoščili, marveč gojili napram nam neprijazno zavist. Ne, nočem jih več sumničati kakega odpora, marveč hočem rajša upati na njih plemenitost in kolegialnost.

Trdno se organizirujemo naše italijanske tovarišice, in ker čujem, da jim italijanski mestni svetovaleci gredo po večini na roko, upam, da se tudi naši slovenski poslanci zavzamejo za nas, kadar se bo v municipijski dvorani razpravljalo o tem vprašanju. Zakaj ako nam slavni magistrat poveri enakopravnost vsaj v mesečni plači, ne naredi s tem prav zapravnikake žrtve, ampak podeli le del onih pravic, ki nam gredo!

Marica Gregoričeva.

## Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani, registrirana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca maja K 139.969.11.

**Naznanilo.** Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

**Uradne ure:** Vsak četrtek od 1/2.2.—1/2.3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

## Iz naše organizacije.

### Skupne zadeve.

#### Slavnim šolskim vodstvom.

Slovenska Šolska Matica je priredila novo, v umetniškem oziru mnogo lepše izdajo "Spominskih listov" v barvah in v bolj priročni obliki na trdem papirju. Slavnim šolskim vodstvom priporočam odbor Slovenske Šolske Maticе, da si naroči ob sklepu šolskega leta te krasne "Spominske liste" v velikem številu ter s tem razbremeni Slovensko Šolsko Matico, ki se ni ustrašila ogromnih stroškov za prireditve nove izdaje. Naročila sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani, ki je pripravljena preskrbeti na željo tudi primerne okvirje. Pri večjih naročilih (nad 100 izvodov) plačuje poštino tiskarna. Cena posameznim izvodom je 20 vin.

Henrik Schreiner, Ljud. Pivko, predsednik, tajnik.

### Štajersko.

**Učiteljsko društvo za celjski okraj** namerava zopet zborovati dne 3. julija t. l. V to svrhu prosim cenjene društvenike in društvenice, da se blagovolijo do 19. t. m. pri podpisnem oglasitvi s kakim aktualnim podavanjem ali da mu blagovolijo vsaj naznaniti, katero podavanje žele imeti na dnevnem redu. Vpošljejo naj se vprašanja za vprašalno skrinjico, razni nasveti itd., da bo mogoče sestaviti dnevni red, ki bo vsestransko ustrežal.

Franc Brinar, predsednik.

**Slovenjebistriško učit. društvo** je poletelo dne 2. tm. v prijazne Poljčane; zborovanja se je udeležilo lepo število društvenikov. Predsednik Kokl pozdravlja v svojem nagovoru še posebno došle goste: gospo Španovo, ter tov. Dobnika iz Ponikve in tov. Černeja iz Griž.

Izmed dopisov omenja sledeče: zahvalna pisma dr. Bezjaka in nadzornika Schmoranzerja za častitelo povodim imenovanj; dopis Prve češke glede učiteljskih zavarovanj. Soglasno se zatem odobri sklep predsednikov učit. društev v zadevi poslovnega jezika pri okr. učit. skupščini.

Delegatom k zborovanju "Zaveze" v Rudolfovem se izvolita gea Fani Novakova iz Poljčan in tovariš Anton Špan iz Slov. Bistrice.

Pri predlogih omenja tovariš Polanec majhno število učiteljskih abonementov pri Slov. Šolski Matici. Izmed 53 učiteljskih oseb okraja jih je vpisanih le 11, kar je pač sramotno.

Po zborovanju nas je povedel tov. Lud. Černej s skiptikomom v štajersko Švico, prekrasne Solčavske planine. Jasne slike s primernim tolmačenjem našega priznanega šolnika so nudile navzočim izreden užitek. Za njegovo prijaznost ga je presrečno zahvalil društveni predsednik tov. Kokl.

Končno še budi izrečna zahvala tovarišu Svetlinu, ki je povabil zborovalce v svojo pri-

jazno gorico kakor tudi njegovi gospé soprogi za izborni postrežbo v gostilnici "Ob Boču."

**Učit. društvo za slovenjski okraj** je zborovalo dne 11. maja ob 4. popoldne v prijaznem Šmartinu p. Slovenjgradu.

Hudourni oblaki, votlo bobnenje in izza meglenih gor svetlikajoči se bliski so nas spremljali namesto božajočega pomladanskega solca, a v kljub temu je bila udeležba — častna. Da, da, stanovska zavest, čut do resnega dela, nesebična ljubezen do šole in domačega roda, v oigled današnjega položaja z elementarno silo prodirajoče spoznanje o pomenu in moči organizacije in njega udejstvovanje — niso bajke o današnjem učiteljstvu, o tistem učiteljstvu, na katerega bližnje iz zgolj političkih motivov brezsrčni nasprotnik ožen in žveplo — ampak so kremeniti stebri in trdna opora pri njegovem vzgojnem delu v šoli in med narodom, zanesljivo orožje v kruti borbi za — kruh.

Zato pa kvišku svoj prapor! Mogočno vihraj do najoddaljenejšega tovariša in ga vabi pod svoje okrilje, ulivaj mlačnemu v srce ljubezen, omahljivcu pa pogum ter ostani vedno in povsod verna priča našega dela!

V tem smislu pozdravlja tudi tov. predsednik došle (posebno novopristopivša tovariša Sinigoja in Pavlina) ter izraža popolno zadoščenje nad obilno udeležbo.

Izmed dopisov je omeniti Zvezino okrožnico št. XVII. zadevajočo rabo slov. poslovnega jezika pri okr. učit. konferencah, čemur se ugodi. Tudi okrožnica št. XVIII — v kateri stopa prvič novi odbor pred nas — ter podaja svoje poročilo o delegacijskem zborovanju v Celju — se vzame z odobravanjem na vedenje. — Tudi okrožnica XIX., v kateri se prosi za vpošiljatev letošnjih (1910) članov društva kakor za njih denarni prispevek Zvezi po 1 K, se ugodi.

Nad vse zanimiva točka dnevnega reda je bila točka: Preuredba obstoječih učnih načrtov za ljudske šole. Tok misli je izprožil naš vrli tovariš Fran Vrečko in v obliki prostega razgovora so vrela na dan mnenja posameznikov, se izpodbijala, jasnila, utrjala, dokler se ni izkristalizovalo kleno zrno skupnega posvetovanja.

Končno se opozarja, da se zborovanje ne vrši 16. dne rožnika, ob 4. pop. v Slovenjgradu, ampak 19. dne rožnika, ob pol 11. predpoldne istotam. — Na gotovo snidenje! A.

### Goriško.

**Predsedništvo deželnega društva za Goriško-Gradiščansko** nam naznanja, da ne more nakazovati denarnih podpor v pravnih stanovskih obrambnih tožbah, ako se ni že poprej izposlovalo predsedništvu dovoljenja za nastop morebitne tožbe ali za pričetek sodnega postopanja.

Opozarjamo torej na ta sklep občnega zbora vse one tovariše in tovarišice, ki morajo zaradi stanovskih žalitev v sedanjih resnih časih sodnijskim potem varovati in braniti učiteljsko čast. Takoj naj torej vsakdo resnično opiše vsako stanovsko žalitev društvu predsedništvu, da to po temeljitem preišljevanju določi nadaljno obrambno postopanje.

**Poziv za pristup kao član u društvo "Učiteljski dom" v Lipiku.**

Kupalište Lipik na svjetskom je glasu kao liječilište za bolesti: krvi, želudca, mjeurura, reumatizma, egzudata, išijasa, škrofuloznih i kužnih bolesti.

Kako ove bolesti na žalost svuda u velikoj mjeri vladaju, bit će sigurno i mnogo učiteljskih obitelji, koje od tih bolesti pošteđene nijesu.

Da se učiteljstvu pruži prilika u kupalištu Lipiku protiv spomenutih bolestima uz što neznatni trošak potražiti lijeka, zaključio je potpisani odbor u jednokatnici "Ankin Dvor" u Lipiku za učiteljstvo i njihove obiteljske članove osnovati dom, pod naslovom:

#### "Učiteljski dom".

Taj će dom imati 20 soba, i to 10 sa dva kreveta, a 10 sa jednim krevetom.

Učiteljski dom bit će počev od god. 1911. svake godine od 1. travnja do 31. listopada otvoren, a prema potrebi i cijele godine, pošto je g. 1906. podignuta uz velike troškove u skladu sa zahtjevima moderne bahneologije zimska kupališna zgrada, koja je cijele godine otvorena.

U razdoblju od 7 mjeseci po 30 osoba mjesečno, odnosno kroz cijelu godinu 360 osoba moći će na liječenje doći.

Troškovi, s kojima su izgradnja i kupnja toga doma, namještaja, posteljine i t. d. skupčani proračunani su na 50.000 K.

Da se namakne taj trošak potrebuje je predloženo da 500 lica s prinosom od 50 K pristupe tom društvu kao članovi.

#### Prinosi su plativi:

1. Pri potpisu . . . . . K 5—
2. Dne 1. srpnja 1910. . . . . 11—25
3. " 1. rujna 1910. . . . . 11—25
4. " 1. studenoga 1910. . . . . 11—25
5. " 1. veljače 1911. . . . . 11—25

sve bez kamata.

U slučaju, da budu troškovi oko osnutka doma veći, to će se nužna glavica bilo većim brojem dionica ili povećanjem dioničkoga uložka namaknuti.

Svaki član dužan je iznos od 50 K točno na ustanovljeni rok uplatiti. Za uplate jamči svojom nekretnom imovinom. Za slučaj zakašnjenja isplate kojega obroka obvezuje se plaćati od dospjelog iznosa 6% zateznih kamata, te za slučaj event. utuženja podvrgava se sudbenosti kr. kot. suda u Pakracu, u čijem je području "Učiteljski dom" u Lipiku.

Upiše li se više od 500 članova, tad će se ona svota upotriebiti za proširenje "Doma".

#### Prava i pogodnosti člana.

- a) Član postaje suvlasnik "Doma".
- b) Uživati mjesec dana besplatno sobu, kad dodje na red.
- c) Uživati će popust od liječilišne glazbene pristojbe i kupke.
- d) Imati će liječnika na raspolaganje kroz mjesec dana uz 20% popusta od obične takse.
- e) Uživati će 15% popusta na ljekarijama.

f) U neposredni blizini "Doma" otvorit će se isključivo za osobe smještene u "Učiteljski dom" restauracija, u kojoj je osigurana potpuna opskrba, zajutak, obed i večera uz dnevnu pristojbu od 2 K.

Članovi, koji neće za sebe i svoju porodicu, trebati stana, ovlaštenu su svoju sobu sa s njome, skupčanim pogodnostima iznajmiti, a za iznajmljenje vodit će brigu uprava "Učit. doma".

Za podvorbu, pranje rubenine, uzdržavanje zgrade i inventara dužan će biti svaki član plaćati dnevno 40 fil. za vrijeme njegovog boravka u "Domu".

Prispodobimo li trošak kupališnog gosta za trideset dnevni boravak u Lipiku za 2 osobe s troškom člana "Učit. doma" pokazuje se slijedeće prištednje:

| Trošak.                                            | Ne član | Član |
|----------------------------------------------------|---------|------|
| Soba za 2 osobe 30 dana dnevno                     | 90      | —    |
| po 3 K . . . . .                                   | 40      | 32   |
| Liječnički honorar za 2 osobe . . . . .            | 32      | 32   |
| Glazbena pristojba po 16 K . . . . .               | 90      | 63   |
| 60 kupaka po 150 fil. . . . .                      | 168     | 120  |
| Opskrba za 2 osobe najmanje 280 od osobe . . . . . | 420     | 247  |
| Ukupno . . . . .                                   | 247     |      |

Prištednje 173 K

Nebude li član svoju sobu za sebe ili svoju obitelj trebao, moći će ju sa s njom spojenim pogodnostima uz najmanju najamninu od 2 K 40 fil. dnevno iznajmiti, što kroz 30 dana čini 72 K, dakle za 22 K više nego li je sam prinos.

Obzirom na veoma koristnu svrhu ovoga pothvata, poziva se p. n. Vaše godspodstvo, da izvolite ovome društvu pristupiti kao član u kojem događaju molimo priležuću pristupnicu točno ispuniti i pred dva svjedoka potpisati, te skupa sa 5 K pristupnine najdulje do 30. rujna t. g. poslati na g. Milu Jurkovića ravnajućega učitelja u Pakracu.

U Lipiku, dne 14. svibnja 1910.

Upravni odbor hrv. učiteljskoga društva kotara pakručkoga u Lipiku:

Josip Marić, Mile Jurković, predsjednik, podpredsjednik.

Martin Kolar, tajnik.

Josip Stević, Ivka Kramar, Jakov Mekić, odbornici.

#### Pripomena.

1. Dom je sagrađen prema najmodernijim zahtjevima. U njemu je uvedeno acetilinsko svjetlo, a udaljeno od same kupke 100 m.

2. Pokuštvo je posve dobro.

3. Kada se sakupi dovoljan broj članova, koji su uplatili upisninu, sazvat će se prva glavna skupština, koja će izabrati def. odbor, koji će izraditi pravila i "Dom" privesti svrsi svojjoj.

4. Sav novac uložiti će se kod "Učit. štedne i predugamne zadruge u Zagrebu" pod naslovom "Učiteljski dom u Lipiku", a uložnica biti će vinkulirana onamo, da se novac neće vlasniku nekretnina platiti prije, nego li bude molba za gruntovni prenos nekretnina predana. Ne bi li se društvo moglo u život privesti to će se novac članovima do konca siječnja g. 1912. povratiti.

5. Prema tomu neka članovi pristupninu šalju na Milu Jurkovića Pakrac, a ostali novac "Učit. zadruzi" u Zagrebu.

6. Usljed toga otvara se rok subskripcije do 30. rujna 1910, pa se g. g. učitelji, učiteljice, profesori, službujući te umirovljeni iz Hrv., Slav., Dalmacije, Bosne i Hercegovine i ostalih slavenskih zemalja, i prijatelji učiteljstva, koji žele društvu pristupiti, umoljavaju, da se glede pristupnice i informacija obrate na g. Milu Jurkovića, ravnajućega učitelja u Pakracu.

7. Svatko, tko boluje na želudcu reumatizmu disalima, na bolesti krvi i kože itd., može bez novaca doći do gotovo besplatnog liječenja za se i svoje nasljednike dok je živ.

#### Očitovanje.

Ovime očitujem, odnosno obvezujem se u svojem hotelu "Lifkay" članovima "Hrv. učiteljskoga doma u Lipiku" davati cijelu opskrbu uz oštetu od dvije krune dnevno od osobe.

Ta opskrba sastojati će iz:

1. Zajutarka: ruski čaj sa rumom, bijelu kavu ili čašu mlijeka sa jednim kruhom.
2. Objeda: Juha, pečenje po izboru sa povrćem ili ukuhanim voćem, tjestenina po izboru.
3. Večere: jedno meso po izboru po jesti veniku.

U Lipiku, 30. srpnja 1909.

János Dimb.

#### Očitovanje.

Kojim očitujem, da sam pripravan učiteljima članovima "Učiteljskoga doma" u Lipiku davati lijekove na temelju liječničkih prepisa sa 15 posto popusta izuzev specialitete i bandaže.

Valler Žiga.

#### Očitovanje.

Kojim očitujemo, da ćemo učitelje odnosno članove "Učiteljskoga doma" u Lipiku liječiti za 20% popusta od običajne pristojbe. Dr. Breitwieser. Dr. J. Nenadović. Dr. Hermann. Dr. Szemerey. Dr. Marschalko Tamás.

\* Kupalištno ravnateljstvo daje učiteljstvu 50 posto popusta na kupki i pristojbi u koju svrhu imade odbor opširno očitovanje u ruci.

Podpredsjednik: Mile Jurković.

## Srednješolski vestnik.

**\*\* Na c. kr. moškem učiteljsku v Gorici** (v S. Gregoričevem Domu) bo vpisovanje novih gojencev za prvi tečaj za šolsko leto 1910/11 dne 28. junija (v torek) od 3.—6. popoldne, dne 29. junija (v sredo) od 9.—12. dopoldne, ter dne 3. julija (v nedeljo) od 9.—12. dopoldne. — Pri zglastitvi se je treba izkazati: 1. z rojstnim listom; 2. z zadujim šolskim izpričevalom; 3. z uradno-zdravniškim izpričevalom o telesni čvrstosti. — Sprejemni izpiti za prvitečaj se prično v ponedeljek, dne 4. julija, ob 8. uri zjutraj. — Ako bo na podlagi teh sprejemnih izpitov doseženo dovoljno število prvoletnikov, se ob pričetku prihodnjega šolskega leta (dne 9. septembra 1910) nove zglastitve za prvi tečaj ne bodo upoštevale. — Prijave za vstop v kak višji tečaj se bodo sprejemale dne 9. in 10. septembra 1910, vsakokrat od 9.—12. ure dopoldne.

**\*\* Aprobirani slovenski učni knjigi.** Vlada je aprobirala knjigi: Matek Blaž in Zupančič Jakob: "Aritmetika za 6., 7. in 8. gimnaz. razred" ter Novak: "Slovenska stenografija, prvi del: korespondenčno pismo" za slov. utrkvistične in sorodne šolske zavode. Prva knjiga stane 2 K 20 v, vezana 2 K 80 v, druga 3 K.

**\*\* Dijaški tamburaški zbor** je priredil v soboto na vrtu "Pri jelenu" v Gorici zabaven večer, ki je uspel v vsakem oziru zadovoljivo. Nabralo se je obilo občinstva, ki je z zanimanjem poslušalo vse točke vzporeda, ki so ga izvajali tamburaši in peveci tako, da so želi pohvalo. Na vzporedu je bilo 11 točk. Dijaki so izvršili svojo nalogo prav dobro: vsa čast tamburaškemu zboru in pevce. Bil je lep zabaven večer. Pripominjamo, da je čisti dobiček namenjen "Dijaški kuhinji" in družbi C. in M. Hvala taki mladini, ki se spominja ob taki priliki naše družbe ter podpore vrednih dijakov!

## Književnost in umetnost.

**Masarykova številka "Omladine".** Izšla je skupno 1. in 2. številka "Omladine", glasilo narodno-radikalnega dijaštva, posvečena češkemu vseučiliškemu profesorju in učenjaku T. G. Masaryku, ki je letos praznoval šestdesetletnico rojstva. Vsebinska te številke je zanimiva in obsega sledeče članke: Radovan Krivic: Jubilej. — Dr. Ivan Lah: Masaryk in narodnostna filozofija. — Dr. Ivan Lah: Konkretna logika. — Dr. Bogomil Vošnjak: Masaryk sociolog in Slovan. — Radovan Krivic: Življenjski nagovori prof. T. G. Masaryka. — Aforizmi. — Masarykovi najglavnejši spisi. — Vsem onim, ki se zanimajo za nauke velikega slovenskega humanista Masaryka, to številko priporočamo. Pridejaja je tudi dobro uspeša umetniška slika Masarykova. Naroča se pri upravnistvu "Omladine" v Ljubljani. Cena 1 K.

**Razpis literarnih nagrad.** V povzdigo slovenske beletristike razpisujemo na predlog uredništva "Ljubljanskega Zvona" tri častne nagrade za tri najboljše pripovedne spise.

1. nagrada znaša 200 kron za najboljši pripovedni spis, ki obsega najmanj tri tiskane pole;

2. nagrada znaša 150 kron za pripovedni spis, ki obsega najmanj dve tiskani poli, in

3. nagrada znaša 100 K za pripovedni spis, ki obsega najmanj eno tiskano polo "Zvonove oblike".

Celotni rokopisi naj se pošljejo do 1. novembra tekočega leta uredništvu "Ljubljanskega Zvona" z izrečno pripombo, da so konkurenčni spisi.